

PRODUCTIVITATEA LEXICO-SEMANTICĂ A TERMENULUI CROMATIC „VERDE” ÎN LIMBA ROMÂNĂ

MARIANA VÂRLAN

Universitatea „Valahia”, Târgoviște

În cercetarea de față ne-am oprit la analiza lexemului *verde* în limba română, demersul prezent luând în discuție aspecte etimologice, semantice, de formare a cuvintelor și de frazeologie, toate acestea reflectând un aspect al dinamicii lexicale pe care îl ilustrează terminologia cromatică a limbii române. Scopul acestei analize constă în evidențierea bogăției inventarului lexico-semantic al termenului *verde* în limba noastră.

1. Fiind inclus în unele lucrări în categoria culorilor primare (fundamentale)¹, alături de roșu, galben și albastru, *verde* este „culoarea din spectrul solar situată între galben și albastru”, care în uzul general este asociată culorii frunzelor, a ierbii sau, în general, a vegetației proaspete de vară.² Marius Sala a observat că numai trei culori (alb, negru, verde) s-au transmis tuturor limbilor romanice, acestea existând și în cele trei dialecte românești sud-dunărene (aromân, meglenoromân și istroromân).³ Cercetările etimologice confirmă acest lucru: rom. *verde* este moștenit din lat. *vir(i)dis*⁴, cf. it., sp., port. *verde*, prov., fr., cat. *vert*, alb. *verdë* (DER: 832), cele trei dialecte românești păstrând aceeași etimologie (ar. *vearde*, megl. *verdi*, istr. *verde*).

2. Semantismul adjectivului *verde* poate fi pus în legătură nu doar cu vegetația, ci și cu anumite însușiri specifice oamenilor: tinerețe, putere, vigoare⁵, vitejie sau paliditate (când se referă „la fața omului”). În alte situații, când se referă la acțiuni ale oamenilor, dobândește valoare de superlativ: a munci *verde* „a munci din greu” (DLR: 348), „El ...era cel dintâi care se mânia *verde*” (Sadoveanu), adică „tare, cu strășnicie, cu violență” (DEXI, s.v. *verde*).

De asemenea, termenul apare în locuțiunea adjectivală *de verde*, întâlnită la cârțile de joc „care au ca semn un vârful de lance de culoare neagră” (cf. DLR: 350), fie în limbajul ghicitorilor în cărți, despre oamenii cu ochii verzi și părul negru, ori în locuțiunea adverbială *în verde* (alături de verbul „a se îmbrăca”), pentru cei care se îmbracă în haine de culoare verde.

¹ Sau a culorilor-prototip (Bidu-Vrănceanu, Forșcu 2005: 157). Evaluarea statutului unei culori în uzul limbii se face, în principiu, după criteriul obiectiv al fizicii, mai precis, după distribuția optică a spectrului solar.

² Cf. DEX₂, s.v. *verde*.

³ Sala (2006: 34).

⁴ Din aceeași familie s-a păstrat în română *viridia* „verdeață”, devenit *varză*.

⁵ În română, VERDE, în anumite contexte desemnând persoane, cum ar fi *b. trânt*, *b. rbat*, are conotația „puternic, vigoaros” (Bidu-Vrănceanu, Forșcu 2005: 50). Vezi și semnificația culorii din numele personajului Verde Împărat (Evseev 1999: 178).

În alte contexte, *verde* se folosește pentru plantele pline de sev, care nu s-au uscat, pentru legumele și fructele care sunt crude sau necoapte, iar în industria textilă, pentru pieile neprelucrate, netăbăcite.

Folosit mai mult la plural (din fr. *les verts* sau it. *i verdi*), verdele devine simbolul ecologiștilor și reprezentanților acestora, iar în argou denumește moneda americană (*dolarul*). Tot în argou, prin *verde* se înțelege marijuana sau o băutură spirtoasă ieftină (DARG: 266)¹.

3. În categoria derivatelor, DER menționează câteva substantive, adjective și un singur verb (dintre care unele se înscriu în categoria arhaismelor și a regionalismelor), care au la bază cuvântul *verde*. Astfel, ca **substantive** amintim: *verdare*, cu varianta *vrădare* (în Banat, *vrădaic*, *verdaic*) „specie de cioc nitoare”; *verdeață* „culoare verde” și „zarzavat”; *verdeț* (în Oltenia apare varianta *verdete*) „pe țigărie de rău” și „nuia”; *verdi or* (în Moldova) „țuică de ment”; *verdoi* are ca sinonime pe *florea* ca adj. „bătut; cu pete” și subst. *florinte* „pas reținat cu ciocul gros și roșuatic, cu penele mătășii și cu bărbăția și gâlăbui”²; *verdon* (în Olt) „varietate de fasole verde”; *verdunc* „varietate de struguri”; *verzi* (cuvânt creat de Alecsandri) „ramuri cu frunze”; *verzi or* „corp de cavalerie creat în Muntenia la jumătatea secolului al XVII-lea”³ și „varietate de mere”; ca **adjective** apar: *verdunc* „verzui”; *verzui* cu varianta *verzuriu* „care bate în verde” sau *verzuliu*; *înverzitor* „care înverzește”; singurul **verb** înregistrat este un derivat parasintetic *a înverzi* „a redeveni, a se face verde”, refl. „a se îngălbeni la față”.

Consultând DEX₂-ul, putem adăuga la lista de derivate alte lexeme precum: *înverzire* „faptul de a (se) înverzi”, *vrăzar* „cultivator și vânzător de varză”, *vrăzare* „plăcintă umplută cu varză, cu ceapă, măr etc.”, *vrăzrie* „grădina în care se cultivă varză”, *verzi oară* ca diminutiv al lui *varză* și *boi tean* „pește cu spinare și porțile laterale de culoare verde-închis”, *verzitură* „fruct necopt, verde” (substantive); *înverzit* „care a devenit verde” și „acoperit cu verdeață”, *vrăzuit* „rupt, zdrențuit, degradat”, *verziu* „verzui” (adjective), *vrăzui* „a rupe, a zdrențui, a degrada, a face ferfeniță o carte, un caiet etc.” (verbe). În privința sensurilor, mai putem adăuga: pentru *verzi or* un sens diminutiv al de la *verde*, pentru *verdeață* „mulțime de frunze, de ramuri, de ierburi verzi”, iar pentru *a înverzi* „a colora în verde; a păta, a murdări cu verde”, „a înfrunzi” (despre arbori), „a se acoperi cu verdeață” (despre natură sau locuri din natură).

Prin intermediul argoului, sensurile unor derivate s-au înmulțit. Astfel, *verdeață*, *verzi or* și *verzitură* primesc și sensul de *dolar* (DARG: 266–267), de la cerneala folosită la imprimarea acestei monede. Cu același sens apare și formația *verzioară* (Stoichițoiu-Ichim 2001: 142).

4. În categoria compuselor care au la bază termenul *verde* și derivatele acestuia amintim⁴:

A. compusele prin hipotaxă: *crăbule-verde* „gândaș de trandafir, ilean”, *lăcustă verde* „cârlă, covaș”, *musc-verde* „viermănar”, *verdeța-zidurilor* „nume dat unor specii de alge verzi care cresc pe stânci, pe ziduri umede, pe scoarța arborilor”;

B. compusele prin parataxă cuprind adjective:

(a) care indică nuanțele de culori combinate cu verde: *alb-verde*, *alb-verzui*, *albastru-verzui*, *galben-verzui*, *verde-alb strui*, *verde-gâlăbui*, *verde-cafeniu*;

(b) nuanțe ale verdei: *verde cald/rece*, *verde deschis/închis*, *verde-brotăcel*,¹ *verdebrumărie*, *verde-cenușiu*, *verde crud*, *verde-iarbă*, *verde-întunecat*, *verde-mătășiu*, *verde pal*,

¹ În trecut, termenul argotic *verde* avea sensul de „repetent” (cf. DLR: 349, MDA, s.v. *verde*).

² Cele două sinonime apar în DEX₂, s.v. *florea*, s.v. *florinte*.

³ În DEX₂ (s.v. *verzi or*) se face următoarea precizare „ostaș cu uniformă de culoare verde din vechea cavalerie românească”.

⁴ Cele mai multe exemple sunt preluate din DLR: 344–350.

verde praz, verde smarald, verde-str lucitor, verde-tulbure, verde-umed, verde-veronez (DCR₂: 22, s.v. *albastru-electric*);

(c) asociere de culori: *alb-verde, ro u-verde, violet-verde* etc.

5. Termenul *verde* apare cu anumite semnificații și în expresii și locuțiuni.

Pentru ideea de aprobare, acord, liber trecere, permisiune² se folosesc următoarele locuțiuni: *a da und verde* sau *a da verde*, devenite prin trunchiere *und verde* sau, simplu, *verde*: „Guvernul britanic **d und verde** primelor 'eco-ora e'”, www.gazetadesudest.ro, „Justiția americană **d und verde** alianței Chrysler-Fiat-Auto”, economie.hotnews.ro, „BNR **d verde** bancilor pentru scoaterea valutei din țară”, www.baniinostri.ro, „Und verde pentru programul Casa Verde”, www.ecomagazin.ro, „Verde la SMS-uri ieftine în UE de la 1 iulie 2009”, stirileprotv.ro. Aceste locuțiuni au drept sinonime sintagmele: *foc verde* (DCR₂: 105), *linie verde* (DCR₂: 135), *lumin verde* „Lumin verde pentru gazoductul South Stream”, www.dw-world.de, *und verde* (vezi *supra*), *semafor verde* (DCR₂: 135), *semnal verde* (DCR₂: 203).

În limbajul economic curent au apărut două locuțiuni care au la bază acest cuvânt: a deschide pe verde, a închide pe verde, ambele având același sens: „a înregistra creșteri bursale” („Bursele europene deschid pe verde...urmând evoluția piețelor americane”, www.cotidianul.ro; „Bursa de la New York a închis pe verde ședința de tranzacționare...înregistrând a treia creștere semnificativă”, economie.hotnews.ro).

Alte locuțiuni au la bază verbe precum „a ieși”, „a petrece”, „a merge” la iarbă *verde* din fr. *se mettre au vert*: a ieși în mijlocul naturii pentru destindere și voie bună (MDA, s.v. *verde*).

Spre deosebire de locuțiuni, expresiile sunt mult mai numeroase.³ În acest sens, zestrea sugestivă a coloristicii abundă în expresii pline de frumusețe, cu o puternică încărcătură afectivă, precum:

– *A ajunge la creangă verde*: „a reuși în acțiunile întreprinse, a avea noroc” (MDA, s.v. *verde*);

– *A avea inima verde*: „a fi vesel, voios” (DEXI, s.v. *verde*);

– *A fi verde pe la urechi*: „a căpăta seriozitatea omului matur” (MDA, s.v. *verde*);

– *A-i scrie cuiva stele verzi din ochi*: „a îndura o suferință fizică ajuns la paroxism” (MDA, s.v. *verde*);

– *A i se face (cuiva) verde înaintea ochilor* sau *a vedea verde*: a i se face (cuiva) rău (de supărare, de mânie, de oboseală), a-i veni amețel (DEXI, s.v. *verde*);

– *A-l vedea cu ochii verzi*: „a afla cum este în realitate” (DLR: 348);

– *A spune (cuiva) verde (în față, în ochi)*: „a-i spune ceva de-a dreptul, sincer, fără ocoliuri” (DLE: 185);

– *A spune (a îndruga) verzi și uscate*: „a spune lucruri inutile, nimicuri, minciuni” www.dex-online-ro.ro/cautari/verde.htm;

– (reg.) *A tăia frunze verde și lafuri și talafuri*: „a plănuși” (MDA, s.v. *verde*);

– *A umbla după cai verzi (pe pereți)*: „a urmări succese nerealizabile” (DLE: 214);

– *A vedea (visa) cai verzi (pe pereți)*: „a-și închipui lucruri imposibile, de necrezut” (DEXI, s.v. *verde*);

– *A vedea stele verzi*: „atunci când cineva are o durere foarte mare în urma unei lovituri puternice” (DLE: 219);

– *A visa codri verzi*: „a dori lucruri imposibile de realizat” (MDA, s.v. *verde*);

– *Ai scria pe la iarbă verde!* „Ai răbdare, vei izbuti!” (DEXI, s.v. *verde*);

¹ Pentru sensurile compuselor *verde-brot cel, verde-iarbă și verde-veronez*, vezi Dimitrescu (2002: 161).

² Semnificație preluată, probabil, din limbajul culorilor semaforului, unde *verde* înseamnă „mergi, poți traversa, ești liber/ți este permis să treci”.

³ Menționăm că lista expresiilor nu este exhaustivă, însă dovedește pe deplin dinamismul și puterea metaforică a acestui termen cromatic.

- *Cât va c lca iarba verde*: „cât va tr i” (DLR: 346);
- *Cu iarba cea uscat arde i cea verde*: „pe lâng vinovați p timesc adesea i cei nevinovați” (DEXI, s.v. *verde*);
- *De când cu buricul verde*: de când era copil mic (MDA, s.v. *verde*);
- *De când cu mo ii verzi (sau ro ii)*: „de foarte mult vreme” (DEX₂: 655);
- *De verde i-a mâncat rodul*: „despre o persoan care i-a irosit averea când era foarte tân r ” (DEXI, s.v. *verde*);
- *Din p mânt, din iarb verde*: „cu orice preț, neap rat” (DEX₂: 468);
- *La mo ii cei verzi*: „niciodat ” (DEX₂: 655);
- *Pa te, murgule, iarb verde!*: „va trebui s aștepți mult pân ți se va împlini ceea ce dore ti” (DEX₂: 468).

6. Sintagmele, deosebit de numeroase, care conțin termenul *verde*, sunt alc tuite pe un tipar de subordonare i corespund unor domenii variate¹:

- **armat** : *berete verzi* „persoane care fac parte din forțele speciale ale armatei Statelor Unite sau ale Marii Britanii (Dimitrescu 2002: 170);

- **economie**: *bancnot verde* „dolar” (Dimitrescu 2002: 166); *bilet verde* „dolar” (DEXI, s.v. *verde*); *certificate verzi* „documente care atest tranzacționarea cantit ții de energie electric produs din surse regenerabile de energie” (*G.*, nr. 173, 21 noiemb. 2005, p. 5); *co ul verde* „magazin online de produse bio din Cluj-Napoca”, www.cosulverde.ro; *lumina verde* face referire la instalații de iluminat care economisesc foarte mult energia electric : „institutiile autohtone î i reduc factura la energie cu *lumina verde*”, www.conta.ro; *piața verde* „târg de produse ecologice și meșteșuguri tradiționale” și „piaț de legume proaspete”, www.comunicatemedi.ro; *timbrul verde* „tax pentru anumite produse electrice i electronice, evidențiat separat pe etichete i facturi, la vânzarea acestora” (*R. l.*, 30 iun. 2007, p. 5);

- **înv ț mânt**: *steagul verde*² „simbol mondial al colilor care realizeaz cu succes programe pe teme ecologice”, lsnantipa.licee.edu.ro/ro/eco.htm; poliția verde (*a copiilor*) „proiect-concurs la care au fost implicate mai multe coli din țar i care a avut drept obiectiv protejarea mediului”, www.politiaverde.ro;

- **politic** : *cartona verde* „denumire a domeniilor vizate pentru aderarea României în UE, care au înregistrat progrese importante”, www.ziaruldemures.ro; *c ma verde* „legionar” (Dimitrescu 2002: 169); *formular verde* „model de formular folosit în cazul achiziției de produse i servicii ecologice”, www.achiziitiecologice.ro; *linia verde* aparține Secretariatului General al Guvernului și a fost înființat cu scopul creșterii gradului de transparenț a actului de guvernare, precum i a eficientiz rii modului de transmitere a informațiilor privind activitatea acestuia (0800800222); *mas verde* „masa la care se tran eaz litigiile” (Dimitrescu 2002: 170); *partidul verde*³, www.partidulverde.ro; *votul verde* denumește o „inițiativ care î i propune s evalueze membrii Parlamentului în privința susținerii proiectelor legate de mediu”, www.salvatidelta.ro;

¹ Dimitrescu (2002: 180) consider c „polisemantismul lui *verde* este neîntrecut de o alt culoare” prin faptul c „aparține unor arii foarte diferite precum sportul, economia, politica, socialul”. În exemplele care urmeaz vom observa c num rul domeniilor și, inclusiv, al construcțiilor cu *verde* a crescut foarte mult în ultimele decenii.

² Mențion m c *steagul verde* era în trecut simbolul legionarilor. De altfel, în limbajul politic din România, *verdele* era, în prima jum tate a secolului XX, simbolul întregii mi c ri legionare.

³ În prezent, verdele este asociat mi c rii ecologiste mondiale ai c rei reprezentanți sunt desemnați prin această culoare: „Verzii din România invitați la Congresul Partidului Verde din Germania”, *Partidul Verde* din România este numit la unison cu partidele fr e ti din alte ri (*Die Grünen* în Germania, *Les Verts* în Fran a sau *The Greens* în Marea Britanie). Această desemnare ține de procedeul metonimiei, fenomen întâlnit i în domeniul sportiv pentru denumirea juc torilor: „Tricolorii vor s -i usuce în b taie pe „*verzi*” [echipa Irlandei], *Z.*, 30 apr. 1997, p. 7. În această situație, relația de omonimie se rezolv contextual.

– **protecția mediului înconjurător:** *Casa Verde* „program guvernamental prin care se subvenționează utilizarea locuințelor cu echipamente de încălzire pe bază de energii regenerabile”, energie-verde.ro; *echipa verde* „persoanele care luptă împotriva aruncării gunoaielor” (TVR 1, 16 mai 2009); *energia verde* se referă la sursele de energie regenerabilă nepoluantă, energie-verde.ro; *fântân verde* „cea care conține apă bună de băut” (Dimitrescu 2002: 171); *Guerilla verde* „caravan educațional de filme cu mesaj ecologic” www.guerillaverde.ro; *Pagina verde*, dedicat problemelor mediului înconjurător, apare în „Ziarul Lumina” al Patriarhiei Române; *tirea verde* „informații despre mediu” (Europa FM, 28 oct. 2009); *Umbrela verde* „campanie de responsabilizare față de mediu”, inițiat de Tuborg România în vara anului 2007, www.umbrelaverde.ro; *ziua verde* „campanie de reciclare a deeurilor electrice și electronice”, www.ziuaverde.com;

– **sport:** *cartona verde* semnifică distincțiile primite pentru performanțele din alpinism, www.fralpinism.ro; *centură verde* semnifică un anumit grad la karate sau jiu-jitsu (Dimitrescu 2002: 173); *mas verde* „mas acoperit cu postav verde, la care se joacă jocuri de noroc” (DEXI, s.v. verde); *Zona verde* „titlul unei emisiuni despre fotbal”, www.gsptv.ro/emisiune;

– **tiință:** *chimia verde* denumește un proiect științific în domeniul cercetărilor chimice, care are drept obiectiv „reducerea, reciclarea sau eliminarea totală a folosirii substanțelor toxice, cu impact asupra mediului și a vieții, fără a diminua progresul științific”, www.ccti.ro/EU-RO-IMAGE/ro/news1.php; *verde de Paris* – insecticid „acetoarsenit de cupru” (DLR: 349, MDA, s.v. verde); *verde malachit* sau *malahit* „Carbonat natural de cupru de culoare verde, cristalizat, folosit la confecționarea obiectelor decorative și în industria vopselelor” (DLR: 350); *verde chinezesc* „colorant textil, extras din coaja de pe ramurile și de pe rădăcinile unor plante care cresc în China” (DEXI, s.v. verde);

– **televiziune:** *cerc verde* și *disc verde*, ambele semne fiind folosite pentru producțiile nerecomandate minorilor (Dimitrescu 2002: 170-171);

– **transport:** *Carte verde* „asigurare de răspundere civilă auto, valabilă numai în afara teritoriului României”: „Noul tarif pentru asigurarea *Carte Verde* a fost stabilit de B.A.A.R. (Biroul Asiguratorilor Auto din România) și este valabil începând din 01.05.2002, www.asig.ro; *acela (trece, merge) pe verde* (Dimitrescu 2002: 164);

– **telecomunicații:** *număr verde* „număr telefonic gratuit” (Dimitrescu 2002: 171); *telefon verde* „linie telefonică gratuită, dedicată informării și educării publicului în domeniul protecției mediului”, www.cceg.ro/proiect-TelVerde.htm; prin trunchiere *telefon verde* a devenit *telverde* și este un „alt număr de telefon la care apelul este gratuit” (Dimitrescu 2002: 172).

7. Termenul *verde* apare ca determinant în anumite **denumiri de plante și arbuști** (*ardei verde, ceai verde, fasole verde, frasin verde, măsline verzi* „pentru cele care n-au ajuns încă la maturitate”, *mere verzi* „un anumit soi de mere”, *nutreț verde* „nutreț proaspăt cosit”, *poam verde* „varietate de struguri cu boabele mici, de culoare verzuie, din care se obține un vin de calitate superioară”, *pepene verde* „plantă originară din sudul Africii, cu frunzele adânc crestate, cu fructul mare, sferic sau oval, având coaja verde și miezul roșu sau galben, dulce și foarte zemos”), **specii de viețuitoare** (*broască verde, cioc nitoare verde, fazan verde, fluture verde, gândac verde, omid verde* etc.), **medicamente** (*ceai verde, Tantum verde*), **zile din calendar** cu semnificații religioase (*Joia verde* la romano-catolici face trimitere la Joia Mare de dinaintea Paștelui, când, la Cina cea de Taină, Iisus a instituit taina împărțirii) sau păgâne (în joia din a doua săptămână de la Rusalii, numită și *Joia verde* sau, în alte regiuni, *Joia Mânioasă*, se fac similitude credințelor și ritualurile care capătă de foarte multe ori o tentă cel puțin înfricoșătoare. Ca semnificație generală, *Joia verde* este o similitudine prin care este celebrat bogăția naturii datorită toare de viață), **preparate** (*aluat verde* – în Maramureș, „făcându-se mușcat pentru pui”), **alte denumiri** (*zonă verde* „porțiune de teren cultivată cu iarbă, pomi, flori etc.”).

8. Considerații generale. Prin multitudinea derivatelor, compuselor și frazeologismelor de diferite tipuri (aparținând registrului uzual, popular și regional), productivitatea lexico-semantică a termenului *verde* în limba română se dovedește deosebit de mare, probând capacitatea de receptare vizuală a comunității vorbitorilor, pe de o parte, și preferința pentru exprimarea figurată, plastică a acestora, pe de altă parte.

SURSE

- Ciornescu, Alexandru, 2005, *Dicționarul etimologic al limbii române*, București, Editura Saeculum I. O. (DER).
- Dicționarul explicativ al limbii române*, 1996, ediția a II-a, București, Editura Univers Enciclopedic (DEX₂).
- Dicționarul limbii române*, 2002, tomul XIII, partea a 2-a, Litera V (venial – vizurin), București, Editura Academiei Române (DLR).
- Dima, Eugenia (coord.) 2007, *Dicționar explicativ ilustrat al limbii române*, Chișinău, Editura ARC – GUNIVAS (DEXI).
- Dimitrescu, Florica, 1997, *Dicționar de cuvinte recente*, ediția a II-a, București, Editura Logos (DCR₂).
- Europa FM* – post de radio, București.
- G. – *Gândul*, cotidian, București.
- internet
- Micul dicționar academic*, 2003, București, Editura Univers Enciclopedic, vol. IV (MDA).
- R. I. – *România liberă*, cotidian, București.
- Săceanu, Iancu, Mădălina Fătu, 2004, *Dicționar de locuțiuni și expresii verbale infinitivale*, București, Editura Didactică și Pedagogică (DLE).
- TVR 1*, post național de televiziune.
- Volceanov, George, 2006, *Dicționar de argou al limbii române*, București, Editura Niculescu (DARG).
- Z. – *Ziua*, cotidian, București.

BIBLIOGRAFIE

- Bidu-Vrăncescu, Angela, Narcisa Forșcu, 2005, *Limba română contemporană. Lexicul*, București, Editura Humanitas Educațional.
- Dimitrescu, Florica, 2002, *Despre culori și nu numai din cromatică actuală*, în Pană Dindelegan (coord.) 2002: 147–184.
- Evseev, Ivan, 1999, *Enciclopedia semnelor și simbolurilor culturale*, Timișoara, Editura Amarcord.
- Pană Dindelegan, Gabriela, 2002, *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale*, București, Editura Universității din București.
- Sala, Marius, 2006, *Aventurile unor cuvinte românești*, vol. II, București, Editura Univers Enciclopedic.
- Stoichițoiu-Ichim, Adriana, 2001, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamic, influențe, creativitate*, București, Editura ALL.

Lexical and Semantic Productivity of the Chromatic Term “Green” in Romanian

Made up of elements that exist in our language, some older, some more actual, the inventory presented in this scientific paper proves an extraordinary dynamics of the chromatic terminology, and will be capable to surprise us as well through future innovations.